

מימוש עצמי מקצועי של אחיות מומחיות לסוכרת בישראל

מחקר בשיטת MIXED METHODS

בושרה יונס, אחות מומחית לסוכרת, אחות סוכרת מחוזית, מחוז צפון, קופ"ח מאוחדת פנינה שמעוני, אחות מומחית לסוכרת במחוז שרון שומרון שירותי בריאות כללית אורית ויזנבר, אחות מומחית לסוכרת רחל שנצל, אחות מומחית לסוכרת, מתאמת סוכרת מבוגרים, אחות אחראית מרפאת אנדו-סוכרת ביה"ח רמבם מרים שפיגלמן, אחות מומחית לסוכרת, מחוז דן פ"ת, כללית שירותי בריאות פרופסור איליה קגן, ראש החוג לאחיות, מכללה אקדמית אשקלון

מטרות המחקר

לבחון גורמים מקדמים וגורמים מעכבים אישיים וארגוניים בדרך למימוש מקצועי של האחות המומחית לסוכרת בישראל

רקע

אחיות מומחיות לסוכרת ממלאות תפקידים קליניים ואקדמיים המתרחבים מעבר לטיפול הישיר, ומאפשרים להן להוביל תהליכים חינוכיים, קהילתיים ומערכתיים. למרות ההתקדמות בהגדרת תפקיד זה במדינות רבות, בישראל מדובר בתפקיד חדש יחסית, אשר מידת ההכרה בו שונה בין ארגוני הבריאות. פער זה מעורר שאלות בנוגע ליכולת האחיות לממש את הפוטנציאל המקצועי הטמון בתפקידן, במיוחד בהיבטים של אוטונומיה, קבלת החלטות, ופיתוח אישי.

שיטה

המחקר בוצע בשיטת mixed methods וכלל:

1. שאלון כמותי שכלל פריטים על מאפיינים דמוגרפיים, תעסוקתיים ומדד מימוש עצמי מקצועי (Self-Realization Scale).
2. קבוצות מיקוד איכותניות בהנחיית החוקרות, שהתבססו על מדרוך מובנה למחצה. השיחות הוקלטו, תומללו ונותחו בשיטת ניתוח תוכן תמטי. במחקר השתתפו 41 אחיות מומחיות לסוכרת (98% נשים; גיל חציוני: 50)

72.5%
מהמומחיות מציינות עיסוק בניהול הטיפול במחלות

85%
מהמומחיות מציינות תמיכה של המנהל הרפואי

70%
מהמומחיות מציינות תמיכה של מנהל האחיות

67.5%
מהמומחיות מציינות שתפקידן כולל טיפול במטופלים וניהול אנשי צוות

80%
מהמשתתפות במחקר עובדות כאחיות מומחיות קליניות לסוכרת

משתתפות שזוכות לתמיכה מצד הנהלות, רופאים וחברי צוות רב-תחומיים, דיווחו על תחושת סיפוק ויכולת השפעה גבוהה יותר.

מוטיבציה פנימית - לרבות יצירתיות, תחושת חופש, שאיפה למצוינות וצמיחה אישית - זוהתה כמרכיב מפתח במימוש העצמי, לעיתים אף יותר מהתנאים החיצוניים.

רמת המימוש העצמי המקצועי שדווחה הייתה גבוהה יחסית, בעיקר בקרב אחיות בעלות ותק ממושך בתפקיד

המימוש העצמי נתפס לא רק ככלי להענקת טיפול מיטבי, אלא גם כמרחב לפיתוח ידע, הדרכה, ניהול עצמי, ותחושת שליחות מקצועית.

תוצאות

עם זאת, רבות דיווחו על חסמים מערכתיים, הכוללים: מגבלות בהגדרת סמכויות, היעדר גיבוי ארגוני, ותלות בקבלת אישור מרופאים לצורך קבלת החלטות קליניות.

מסקנות

- השקעה ממוקדת בקידום ובמיצוב תפקיד האחיות המומחית מהווה מנוף משמעותי לפיתוח מקצועי של צוות האחיות
- ביסוס התפקיד משפר את איכות השירות הניתן למטופלים עם סוכרת בקהילה ובבתי החולים
- חיזוק המענה המקצועי מביא להתאמת טיפול מיטבית, שיפור רצף הטיפול והעלאת שביעות רצון